

Vaikutusten ennakkoarviointi

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakkoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakkoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltujen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakkoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakkoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakkoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakkoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakkoarviointia vai ei.

Ennakkoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa.

Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa.

Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvoinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnot, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekoeleimille

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:

Tulojen lisääminen

Toteutusvaihtoehto 1

Tuloja lisätään hulevesimaksulla, tontinvuokraperusteiden muutoksella ja yhdyskuntatekniikan ja maaomaisuuden maksujen korottamisella

Toteutusvaihtoehto 2

Maksut pidetään ennallaan

Toteutusvaihtoehto 3

**Päättävä toimielin / päättävät
toimielimet:**

Kaupunkirakennelautakunta/
kaupunginvaltuusto

Arvioitu päätösaikataulu:

syksy 2024

Valmistelijat:

Ari Varonen

Valitse vaikutusten ennakoarviointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppisiä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset	☒ Kyllä
2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät	☐ Kyllä
3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö	☒ Kyllä
4. Kaupungin talous	☒ Kyllä
5. Ympäristö	☐ Kyllä
6. Yritykset	☒ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Hulevesimaksu vaikuttaa kaikkiin asemakaava-alueilla olevien kiinteistöjen omistajiin. Tontinvuokraperusteiden muutos vaikuttaa erityisesti ns. vanhoilla alueilla olevien tonttien vuokralaisiin.

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

Työikäiset

Hulevesimaksun kohdistuminen asuinrakennuksiin tuo vuotuisen lisämaksun, joka on kuitenkin erittäin kohtuullinen. Vaikutus on näin ollen erittäin marginaalinen.

Tontinvuokraperusteiden muutos nostaa ns. vanhojen alueiden tonttivuokria vuokrasopimusten uusimisvaiheessa. Mikäli tonttivuokrat yhdenmukaistettaisiin vastaamaan tontin arvoa ja poistettaisiin nyt käytössä oleva vuokramuutoksen porrastus, tämä voisi enimmillään noin kolminkertaistaa tontinvuokran vuokrasopimuksen uusimisen jälkeisinä ensimmäisinä vuosina.

Ikäihmiset

Vaikutukset ovat yhdenmukaisia työikäisten toimeentuloon kohdistuvien vaikutusten kanssa.

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Työikäiset

Hulevesimaksu kohdistuisi kaikkiin asemakaava-alueilla oleviin tontteihin tontin koko ja käyttötarkoitus huomioiden. Maksuperustetta on pidettävä asemakaava-alueen tonttien osalta yhdenvertaisena.

Tontin vuokraperusteiden muutoksella yhdenmukaistettaisiin tontinvuokrat perusteiltaan vastaamaan ns. uudisalueiden tontin vuokria. Muutos siis lisäisi yhdenvertaisuutta tontin vuokraajien kesken, koska vuokra määräytyisi alueen tontin arvon perusteella.

Ikäihmiset

Vaikutukset ovat yhdenmukaisia työikäisiin kohdistuvien vaikutusten kanssa.

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.10 Jokin muu, mikä?

Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä

☐ Kyllä

☒ Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Tässä vaiheessa vaikutusarvio on alustava ja varsinainen vaikutusarvio tehdään osana varsinaista tontinvuokraperusteiden muutospäätöstä.

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Tulojen lisääminen vaikuttaa asemakaava-alueilla olevien tontin omistajien ja vuokraajien maksuja lisäävästi. Muutokset ovat osittain marginaalisia ja tontinvuokraperusteiden muutosperusteiden suurimmatkin vaikutukset tuovat tontinvuokraperusteet yhdenvertaisiksi uudisalueiden jo voimassa olevien tontinvuokraperusteiden kanssa.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

3. KAUPUNGIN ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ

Palvelujen tuottamis- ja järjestämisvastuun muutokset, toimintatavan muutos

Hulevesimaksu on kokonaan uusi maksu, joka vaatii paikkatietoon perustuvaa tietokanta-aineistoa, laskutusaineiston muodostamista, neuvontaa ja opastusta.

Muut tulojen lisäämisen keinot eivät käytännössä muuta palvelujen tuottamis- ja järjestämisvastuuta tai toimintatapaa.

Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat

Henkilöstön määrä ja asema

Hulevesimaksun käyttöönotto vaatii lisää henkilöstöresurssia arviolta ½ henkilötyövuotta. Tehtäväjärjestelyt pyritään hoitamaan sisäisin tehtäväjärjestelyin.

Muut tulojen lisäämisen keinot eivät käytännössä muuta henkilöstön määrää ja asemaa.

Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat

Hulevesimaksun käyttöönotossa organisaation tehtävät lisääntyvät paikkatietoaineistosta tehtävän raportoinnin, laskutusaineiston muodostamisen, neuvonnan ja opastuksen osalta.

Muut tulojen lisäämisen keinot eivät käytännössä muuta palvelujen organisaation tehtävien määrää, laatua tai menettelytapoja.

Jokin muu, mikä?

Organisaatio- ja henkilöstövaikutusten johtopäätökset:

Hulevesimaksun käyttöönotto lisää henkilöstöressurssitarvetta arviolta ½ henkilötyövuotta, mikä pyritään hoitamaan sisäisin järjestelyin.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

4. KAUPUNGIN TALOUS

Kaupungin menot ja tulot

Hulevesimaksun käyttöönotto lisää kaupungin menoja laskutusjärjestelmän, laskutuksen, neuvonnan ja opastuksen osalta. Tulojen lisääntyminen on kuitenkin merkittävämpää, sillä kokonaisuutena nettotulojen on arvioitu lisääntyvän noin 0,5 milj. euroa vuodessa. Tontinvuokraperusteiden muutos lisää kaupungin tuloja sopeutuskaudella noin 0,5 milj. euroa menojen säilyessä nykytasolla, mikäli lopulliset tontinvuokraperusteiden muutokset toteutuvat sopeutuksen keinovalikoiman mukaisesti. Yhdyskuntatekniikan maksujen korotus lisää kaupungin tuloja sopeutuskaudella arviolta 63 000 euroa.

Investoinnit

Velkaantuminen

Lisätulot vähentävät vastaavasti kaupungin velkaantumista.

Tuottavuus ja tuloksellisuus

Jokin muu, mikä?

Talousvaikutusten johtopäätökset:

Tulojen lisäämistoimilla toteutetaan osin talouden sopeutusta, joten talousvaikutukset kokonaisuudessaan ovat positiiviset.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

6. YRITYKSET

Yritysten tavoitettavuus

(esim. asiakkaiden, henkilökunnan, raaka-aineiden ja lopputuotteiden näkökulmasta sekä logistiikan näkökulmasta)

Asiakkuudet

(esim. asiakkuuksien määrä)

Työvoiman saatavuus ja uusien työpaikkojen muodostuminen

Yritysten talous ja kasvu

(esim. uusien yritysten sijoittuminen, uudet liiketoimintamahdollisuudet, yritysten välinen kilpailu)

Hulevesimaksu lisää asemakaava-alueille sijoittuvien yritysten maksuja, mutta yritystoiminta huomioiden maksut ovat hyvin kohtuullisia.

Yhdyskuntatekniikan ja maankäytön maksumuutokset lisäävät hieman katu- tai yleisellä alueella toimivien yritysten kustannuksia, mutta kokonaisuutena lisätuloarvio on vähäinen, joten vaikutus yksittäiseen yritykseen on hyvin pieni.

Yritysten osallistumismahdollisuudet palvelun tuottamisessa

Jokin muu, mikä?

Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä

☐ Kyllä

☒ Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Tulojen lisäämisen toimenpiteiden vaikutusten arviointi on tässä vaiheessa tehty alustavana ja tarkempi vaikutusten arviointi tehdään kunkin osan päätösvalmistelun yhteydessä, jolloin tulojen lisäämistoimet ovat yksityiskohtaisesti selvillä.

Yritysvaikutusten johtopäätökset:

Tulojen lisäämisen toimenpiteet lisäävät hieman yritysten maksuja, mutta vaikutus yksittäiseen yritykseen on vähäinen.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

29.04.2024

Nimi

Ari Varonen

Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakoarviointi

liitteineen toimitetaan * = on pakollinen kenttä

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

ari.varonen@joensuu.fi